

ย /k/ ย แทนเสียงย ก
 ย /kh/ ย แทนเสียงย ค
 ย /ʔ/ ย แทนเสียงย อ
 ย /c/ ย แทนเสียงย จ
 ย /ch/ ย แทนเสียงย ช
 ย /s/ ย แทนเสียงย ซ
 ย /h/ ย แทนเสียงย ฮ
 ย /m/ ย แทนเสียงย ม
 ย /n/ ย แทนเสียงย น
 ย /ɲ/ ย แทนเสียงย ย
 ย ย ซึ่งออกเป็นเสียงนาสิก
 ย /ɕ/ จ/ย ย แทนเสียง ย ง
 ย /r/ ย แทนเสียงย ร
 ย /l/ ย แทนเสียงย ล
 ย /w/ ย แทนเสียงย ว
 ย /y/ ย แทนเสียงย ย
 ย /ʔj/ ย แทนเสียงย อย
 พยัญชนะประสม
 ย /pr/ ย แทนเสียงย ปร
 ย /pl/ ย แทนเสียงย ปล
 ย /phr/ ย แทนเสียงย พร
 ย /phl/ ย แทนเสียงย พล
 ย /br/ ย แทนเสียงย บร
 ย /tr/ ย แทนเสียงย ตร
 ย /kr/ ย แทนเสียงย กร
 ย /kl/ ย แทนเสียงย กล
 ย /kw/ ย แทนเสียงย กว
 ย /khr/ ย แทนเสียงย คร
 ย /khl/ ย แทนเสียงย คล
 ย /khw/ ย แทนเสียงย คว
 ย /mr/ ย แทนเสียงย มร
 ย /ml/ ย แทนเสียงย มล
 พยัญชนะสะกด
 ย /-ɕ/ จ/ย ย แทนเสียงย -ง
 ย /-n/ ย แทนเสียงย -น
 ย /-m/ ย แทนเสียงย -ม
 ย /-j/ ย แทนเสียงย -ย
 ย /-w/ ย แทนเสียงย -ว
 ย /-k/ ย แทนเสียงย -ก
 ย /-t/ ย แทนเสียงย -ต
 ย /-p/ ย แทนเสียงย -ป
 ย /-ʔ/ ย แทนเสียงย -อ
 ย การใช้สัญลักษณ์ในการออกเสียงสระย เพื่อแทนเสียงสระเดี่ยว และสระประสม คือ
 ย สระเดี่ยว
 ย /i/ ย แทนเสียงย อิ
 ย /i:/ ย แทนเสียงย อี
 ย /e/ ย แทนเสียงย เอะ
 ย /e:/ ย แทนเสียงย เอ
 ย /ɔ/ /ย ย แทนเสียงย แอะ
 ย /ɔ:/ /ย ย แทนเสียงย แอ
 ย /i/ ย แทนเสียงย อี
 ย /i:/ ย แทนเสียงย อี
 ย /ɔ/ ง/ย ย แทนเสียงย เออะ

ย /๑ ๑ :/ย ย แทนเสียงย เออ
 ย /a/ย ย แทนเสียงย อะ
 ย /a:/ย ย แทนเสียงย อา
 ย /u/ย ย แทนเสียงย อุ
 ย /u:/ย ย แทนเสียงย อู
 ย /o/ย ย แทนเสียงย โอะ
 ย /o:/ย ย แทนเสียงย โอ
 ย /๑ ๑ /ย ย แทนเสียงย เอาะ
 ย /๑ ๑ :/ย ย แทนเสียงย ออ

ย สระประสม

ย /ia/ย ย แทนเสียงย เอียะ
 ย /i:a/ย ย แทนเสียงย เอีย
 ย /ia/ย ย แทนเสียงย เอือะ
 ย /i:a/ย ย แทนเสียงย เอือ
 ย /ua/ย ย แทนเสียงย อัวะ
 ย /u:a/ย แทนเสียงย อัว

ย

หน่วยเสียงวรรณยุกต์

ย /1/ย แทนเสียงย สูง-ขึ้น-ตก[453] และ สูง-ขึ้น[45] และกำหนดให้แทนเสียงโท
 ย /2/ย แทนเสียงย สูงระดับ(ตกตอนท้าย)[44] และกำหนดให้แทนเสียงตรี
 ย /3/ย แทนเสียงย กลาง-ขึ้น-ตก[343] และ กลาง-ขึ้น[34]
 ย /4/ย แทนเสียงย กลาง-ระดับ[33]
 ย /5/ย แทนเสียงย ต่ำ-ขึ้น-ตก[232]
 ย /6/ย แทนเสียงย ต่ำ-ขึ้น[24]ย และกำหนดให้แทนเสียงจัตวา
 ย /7/ย แทนเสียงย ต่ำ-ตก[21] และกำหนดให้แทนเสียงเอก
 ย /0/ย แทนเสียงสามัญของภาษากลาง

ย ด้วยเหตุที่ภาษากันได ได้จำแนกเสียงพยัญชนะซึ่งมีเสียงวรรณยุกต์กำกับ เป็นอักษรสูง อักษรกลาง และอักษรต่ำ การใช้พยัญชนะเพื่อแทนเสียงคำหรือพยางค์ จึงมีแบบใดเป็นหลักกว่า เสียงที่คนได้ออกเสียงในระดับสูงย จะใช้รูปอักษรสูงย หากออกเสียงต่ำ จะใช้รูปอักษรต่ำย เช่น มา/ma:2/, คำ/kha:2/ ชาวได้ออกเสียงตรงกับ มา/ma:7/, ข้า/kha:7/ เป็นเสียงเอก เสียงอยู่ในระดับต่ำย ชาวได้จึงใช้รูปศัพท์ มา,คำ เพราะ ม และ ค เป็นอักษรต่ำย ย หรือรูปศัพท์ มา /ma:6 /, ข้า/kha:6/ ชาวได้ออกเสียงตรงกับ มา/ma:1/, ข้า/kha:1/ เป็น เสียงโท จัดเป็นเสียงในระดับสูงย ชาวได้จึงใช้ หุม ซึ่งเป็นเสียงเทียบเท่าอักษรสูงและ ข ซึ่งมีเสียงระดับสูงและเป็นอักษรสูง การออกเสียงของชาวไตที่อยู่ในระดับสูงย จึงใช้รูปอักษรสูง ข ข ฅ ฐ ถ ฝ ฝ ศ ษ ส และ ห แทนเสียงระดับสูงย ศัพท์ที่ชาวภูเก็จออกเสียงสูงจะใช้รูปอักษรสูงสอดคล้องกับภาษากันได

ย รูปศัพท์ที่เป็นคำยืมจากภาษาจีนฮกเกี้ยน หรือศัพท์ของชาติอื่นที่ผ่านมาจากชาวจีนฮกเกี้ยนย จะใช้รูปศัพท์ที่เทียบเสียงใกล้เคียงกันย ไม่เป็นไปตามหลักของภาษากันไดย เช่นย พ้อตอ/ph๑ :2 t๑ :7/ย เกียมฉาย/ki:am7 cha:y7/ย แม้ว่าชาวภูเก็จจะออกเสียงพ้อในระดับสูง แต่เขียนรูปศัพท์ด้วยพยัญชนะอักษรต่ำ หรือ ออกเสียงฉาย ในระดับต่ำ แต่เขียนรูปศัพท์เป็น ฉ ซึ่งเป็นอักษรสูงย

พยัญชนะเดี่ยวในตำแหน่งต้นพยางค์ย

/p/ แทนเสียง ป

เปิดถ่าวผาง [p๑ ๑ ง:t4tha:w7pha:๑ ๑6]

ย ลำ.ย เคลื่อนไปโดยเร็วย หนีไป.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

เปี้ย [pi:a7]

ย ว.ย ๑. เร่งรีบ; พะเปี้ย ก็ใช้.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ย ย ๒. พยายาม, ขยัน.

/ph/ แทนเสียง ผ พ

ผักแกลัด [phak1kl๑ t3]

ย น.ย ผักไฉ้ฉิม, ผักเคี้ยง, ผักแนม; ผักแก็ด, ผักเหนาะ, ผักจิ้ม, ผักจุ่ม ก็ใช้.

ผักฉายโบย [phak1cha:y1bo:y1]

ย น.ย ผักจับจ่าย, ผักหลายชนิดมารวมไว้เพื่อผัด.

พรง [phr๑ ๑ ๑5]

ย น. ย พรง, ป่า เช่น ในพรงดงเย็น จะเห็นหน้าใคร.(หาเหตุ); พรงพรี ก็ใช้.

พรงพรี [phr๑ ๑ ๑5phri:y5]

ย น. ย ป่า เช่น เลือ[่]เหลื่อ[่]แล[่]เลื่อ[่]ครอง เดิน[่]เทีย[่]วทอง[่]ใน[่]พรง[่]พรี.(มหาเวสสันดร).

/b/ แทนเสียง บ

บ้างเฮี้ยว [ba:๑ จ7hi:aw2]

ย น.ย ยากัน[่]ยุง.(คำ[่]ยืม[่]จีน[่]ฮก[่]เกี้ยน).

بابา [ba:4ba:3]

ย น.ย ลูก[่]ครั้ง[่]จีน[่]กับ[่]แขก[่]หรือ[่]จีน[่]กับ[่]ไทย.

/t/ แทนเสียง ฏ ต

ตุโก [tu:7ko:6][tu:7ko:4]

ย ย ย ย ย ย น. ย ๑. พอ[่]หมู.

ย ย ย ย ย ย ย ๒. กรง[่]สำหรับ[่]ใส่[่]หมู[่] ชัง[่]หมู[่]หรือ[่]จับ[่]หมู[่]ไป[่]ขาย; โก[่] ก็[่]ใช้.(คำ[่]ยืม[่]จีน[่]ฮก[่]เกี้ยน).

ย สำ. ย คน[่]อ้วน[่]มาก[่] ผู้[่]ชาย[่]เจ้า[่]ชู[่]ไม่[่]เลือก[่]ว่า[่]ใคร[่]เป็น[่]ใคร.(คำ[่]ยืม[่]จีน[่]ฮก[่]เกี้ยน).

ตุตอ [tu:7t๑ ๑ ฟ7]

ย ย ย ย ย ย น. ย ๑. กระ[่]เพาะ[่]หมู[่].(คำ[่]ยืม[่]จีน[่]ฮก[่]เกี้ยน).

๒. มอเตอร์[่]ขนาด[่]ใหญ่[่]มี[่]ใบ[่]พัด[่]หมุน[่]คล้าย[่]กระ[่]เพาะ[่]หมู[่]ใช้[่]สำหรับ[่]ย ดุน[่]น้ำ[่]และ[่]ดิน[่]ขึ้น[่]จาก

ย ย เหมือง[่]ขุด.(คำ[่]ยืม[่]จีน[่]ฮก[่]เกี้ยน).

/th/ แทนเสียง ฐ ถ ท ฑ

ถัวะย [thua?7]

ย ย ย ย ย ย น. ย ลิ่น[่]ชัก.(คำ[่]ยืม[่]จีน[่]ฮก[่]เกี้ยน).

ถ้างอา [tha:๑ จ1?a:7]*ถलग.

ย ย ย ย ย ย น. ย ชอง[่]หน้[่]าต่าง.(คำ[่]ยืม[่]จีน[่]ฮก[่]เกี้ยน).

ทวยมัน [thu:ay5man5]

ย น.ย แมลง[่]ป่อง[่]ขนาด[่]เล็ก[่] ตัว[่]สี[่]ขาว.

ทอก [th๑ ๑ ฟ?6]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย กระ[่]ทุ้ง.

ธุ [thu:?6]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ไหว[่], สำ[่]ธุ, กิริยา[่]สั่ง[่]เด็ก[่]ให้[่]ไหว[่] เช่น ธุ[่]พระ[่]เสีย[่]ลูก.

/d/ แทนเสียง ฎ ด

ดีปลี [diy3pli:y3]

ย ย ย ย ย ย น. ย พริก; ชา[่]พลู[่]๑ ดีปลี[่]๑ พริก[่]ไทย[่]๑.(สมุด[่]ขอ[่]ย ศวภ.๑๙๖).

ย ย ดีปลี[่]หยวก[่] น. พริก[่]หยวก.

ดุน [dun3]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ดัน[่] เช่น หมู[่]ดุน[่]ร้ว=หมู[่]ดัน[่]ร้ว.

ดูหยง [du4yo๑ จ๑ ฟ]

ย น. ย พะ[่]ยูน.

เดิน[่]ตีน[่]ช้าง [d:๑ งn3ti:n3cha:๑ จ7]

ย น.ย ชื่อ[่]การ[่]ละ[่]เล่น[่]ของ[่]เด็ก[่]อย่าง[่]หนึ่ง[่]ด้วย[่]การ[่]เดิน[่]แข่ง[่]ขัน[่]บน[่]กะ[่]ละ[่]มะ[่]พร้าว[่]ที่[่]ผูก[่]เชือก

ย ย ย ย ให้น้ำ[่]นี้[่]ไว้[่]ทา[่]หนึ[่]บกัน[่]หลุด.

เดิน[่]เตา [d๑ ง:n3taw3]

ย ย ย ย ย ย ย สำ. ผ้า[่]คอย[่]ดู[่]เตา[่]ทะ[่]เล[่]ขึ้น[่]วาง[่]ไข.

เดิน[่]บัตร [d๑ ง:n3bat3]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย เก็บ[่]ตัว[่]ร้ว[่]งหรือ[่]ภาพ[่]ยน[่]ตร.

โด [do:1]

ย ย ย ย ย ย ย ว.ย โน[่]น.

/k/ แทนเสียง ก

กกกก [k๑ k3k๑ k3]

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย มาก[่]ย ยิ่ง[่]กว่า; ขก[่]ขก ก็[่]ใช้.

กัก[่]แก[่]ก [k๑ k3k๑ k3]

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย เล็ก[่]ๆ น้อย[่]ๆย เหลาะ[่]แหละ.

กง [k๑ ฟ๑ ๑ จ3]

ย ย ย ย ย ย ย น. ย ๑. ไม้[่]รูป[่]โค้ง[่]ที่ตั้ง[่]เป็น[่]โครง[่]เรือ.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. กงล้อ.
 ย ว. ย โกง, ค่อม เช่น พี่จะยิงหลังกงของอีค่อม.(รามเกียรติ์).
 กระสัตรี [kra4sat1try3]
 ย ย ย ย ย ย น. ย หญิง เช่น ถ้าว่ากระสัตรี จงเสี้ยมเจียมตัว.(จันทโครบ).
 กระหลากา [kra4la:1ka:3]
 ย ย ย ย ย ย ว. ย เลวทราม ต่ำช้า เช่น ผ่านของอีย กระหลากา อีรามารู้อาย.(มหาเวสสันดร); หลากา ก็ใช้.
 กระหว่า [kra4wa:1]
 ย ย ย ย ย ย ว. ย กว่า เช่น ดีกระหว่าเจถึงย ให้ร้อนไปทั้งกาย.(รามเกียรติ์).
 กรั้ง [kra: ๑4]
 ย ย ย ย ย ย น. ย ปลาน้ำจืดชนิดหนึ่ง คล้ายปลาช่อนแต่ตัวเล็กกว่า สีคล้ำ.
 กร้าง [kra: ๑ ฟ๑ ๑4]
 ย ย ย ย ย ย น. ย ชื่อตัวตลกในหนังตะลุง รูปร่างผอม.
 กอ [k: :7][k: :1]
 ย ย ย ย ย ย น. ย กลอง.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).
 ย ย ย ย ย ย ก. ย ผ้าคลุม.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).
 กอ [k: :4]
 ย ย ย ย ย ย น. ย พี่สาวหรือน้องสาวของพ่อ.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).
 กินผัก [kin3phak1]
 ย ย ย ย ย ย น. ย ชื่อประเพณีกินเจ; กินแฉ, เจียะฉ่าย ก็ใช้.

/kh/ แทนเสียง ข ข ค ค ฌ
 เคย [kh: ๑:y5]
 ย ย ย ย ย ย น. ย กะปิ.
 ย ย ย ย ย ย ย ย ย เคยเค็ม น. อาหารทำจากกุ้งหมัก.
 ย ย ย ย ย ย ย ย ย เคยอีก น. อาหารหนึ่งที่ทำจากกุ้งหมักผสมไข่.
 เคยเค็ม [kh: ๑:y5kh: m5]
 ย ย ย ย ย ย น. ย กุ้งฝอยหมักคล้ายปลาเจามีรสเปรี้ยวเค็ม.
 เคี้ยบสี่ [khi:ap2si:7]
 ย ย ย ย ย ย ว. ย ไม่สวย.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).
 เคี้ยว [khew5]
 ย ย ย ย ย ย ก. ย เก็บ.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).
 แคะหลาง [kh: ?2la: ๑ ๑6]
 ย น. ชื่อจีนพวกหนึ่งอยู่ทางตะวันออกและตะวันตกจากมณฑลฮกเกี้ยนไปจนถึงกวางสีและ
 ย ย ทางตอนเหนือของมณฑลกวางตุ้ง, จีนแคะ.
 โคนสูงน [kho: ?6su:n1]
 ย น. ย ชื่อไม้เลื้อย ผลเป็นหนาม ทำยาได้ มักขึ้นอยู่ชายทะเล; ลูกสูงน ก็ใช้; ชาวเลมาซึ่งเรียก
 ย ย ย ย รามสูงน.
 ขว้างโพล [khwa: ๑6phlo:2]
 ย น. ย ชื่อการละเล่นซ่อนหาของเด็กอย่างหนึ่ง ใช้กระป๋องปาให้ไกล เพื่อให้ผู้เล่นอื่นมีเวลาไป
 ย ย ซ่อนตัว; ขว้างป๋อง, ขว้างโพล ก็ใช้.
 ขว้างยัด [khwa: ๑6yat7]
 น. ย ชื่อการละเล่นของเด็กอย่างหนึ่ง ใช้ลูกบอลขนาดเล็กหรือลูกเทนนิสขว้างปาให้ถูกผู้เล่น
 ย ย อื่น.
 ขว้างหว้น [khwa: ๑1wan1]
 ย ย ย ย ย ย ว. ย ขว้างตะวัน เป็นการปลุกสร้างสิ่งก่อสร้างยาวไปทิศเหนือและใต้.
 ย ย ย ย ย ย ย ส่ำ. ขัดคอ ขว้างโลก.
 ขวิด [khwit1]
 ย ย ย ย ย ย น. ย ต้นมะขวิด.
 ย ย ย ย ย ย ก. ย หกคะเมน ตีลังกา; ขวิดตุง ก็ใช้.
 ย ย ย ย ย ย ว. ย ๑. กระดกขึ้นตรง ชีได้; ขวิดจ้อง ก็ใช้.
 ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. เชิดขึ้น เช่น ปากขวิด=ริมฝีปากเชิด.

/ʔ/ แทนเสียง อ

อาอี [ʔa:3ʔi:6][ʔa:7ʔi:6]

ย น. ย น้ำสาว บางครั้งก็ใช้เรียกแทนคำว่าแม่ด้วย, อาอี.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

อิดเอื้อน [ʔit3ʔi:an4]

ย ว. ย พุดอ้อมแอ้ม, ไม่ตรงไปตรงมา.

อิมสี่ [ʔim4si:7]

ย น. ย ถั่วดำดองใช้ทำซั่วดำ.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

อิ้วเก้ง [ʔiw7ke:๑ ฟ๑ ๑4][ʔiw1ke:๑ ฟ๑ ๑4]

ย น. ย พระจีนที่เข้าประทับทรงออกแห่ในเมืองเพื่อโปรดประชาชน.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ย

อิ้วส่าย [ʔiw7sa:y1]

ย น. ย น้ำมันโซล่าหรือน้ำมันที่ไขแล้ว.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

/c/ แทนเสียง จ

จกแจ็ก [c๑ k3c๑ k3]

ย ย ย ย ย ย ว. ย ฟังไม่ได้ศัพท์, เสียงพูดของคนมาก ๆ เช่น เสียงจกแจ็ก.

จง [c๑ ๑ ๑3]

ย ย ย ย ย ย น. ย กระจง(สัตว์).

จนจบ [c๑ n5c๑ p3]

ย ว. ย ย ย ทั้ง เช่น บังคับคนเที่ยวไถนาไปจนจบ.(รวมเกียรติ).

จบ [c๑ p3]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย พนมมือยกขึ้นวางบนศีรษะ.

ย ย ย ย ย ย ย

/ch/ แทนเสียง ช ฉ

ฉาด [chat2]

ย ว. ย หมด, เกลี้ยง.

ฉ่ายกั่ว[cha:y1ku:a4]

ย น. ย ผักกาดเค็มแห้ง.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ฉ่ายตึง [cha:y1ti๑ ๑ 6]

ย ย ย ย ย ย น. ย โรงเจ. สถานที่ประกอบพิธีกินเจ.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ฉ่ายถาว [cha:y1tha:w7]

ย ย ย ย ย ย น. ย หัวผักกาด.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ฉ่ายถาวโก้ย [cha:y1tha:w6ko:y1]

ย ย ย ย ย ย น. ย ขนมหั้วด้วยไขเท้าใส่หรือบดละเอียดแล้วทอด เวลารับประทานใช้จิ้มกับ

ย ย ย น้ำตาลทรายขาว.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ชวก [chu:a?6]

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย โชก ทั้ง มาก เช่น เปียกชวก=เปียกโชก, ถูกเบอร์กันชวก=ถูกหอยกันทั่วไป.

ชอก [ch๑ :?6]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ๑. ขัดยอก เคล็ด.

ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. ผูกปม เช่น ชกเงื่อนตาย=ผูกเงื่อนตาย.

/s/ แทนเสียง ส ศ ษ ส

โซสี่ [so:2si:6]

ย ย ย ย ย ย น. ย ดอกกุญแจ.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

โซะ [so:?6]

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย ชูบ ผอม.

โซ [say6]

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย ทำไม เหตุไร เพราะอะไร เพื่ออะไร เช่น ทำกูโซ=ทำกูทำไมย โซไม่ไป=เพราะอะไรจึงไม่ไป.

/h/ แทนเสียง หย ฮ

หาญ [ha:n1]

ย ว. ย กล้า เช่น จะถามความก็ไม่หาญเข้าไปถาม. (รวมเกียรติ).

หาญตาย [ha:n1ta:y3]

ย ว. ย อวดดี, บ้าปิ่น.

ห้ามเหลืง [ha:m7le◌ ◌6]

ย น. ย แม่แรง.ย

หายหู [ha:y1huw1]

ย ว. ย ไกลจนไม่ได้ยินเสียง, ไกลสุดกู่, นานมาก; หายหูต ก็ใช้.

หายหูตุดบอง [ha:y1hu:t2tu:t4b◌ ◌:◌ ฟ◌ ◌4]

ย ว. ย อยู่ท้ายแถว, ที่โหล; หายหูตุดแล่น, หลาวหูตุดแล่น ก็ใช้.

หาวหลาม [ha:w1la:m6]

ย น. ลูกหลานที่ใกล้ชิดที่สุดของผู้ตายร้องไห้หน้าศพหรือผู้ที่ได้รับจ้างให้ร้องไห้. (คำยืมจีน

ย ย ฮกเกี้ยน).

ย ก. ย ร้องไห้. (คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

หาไม้ [ha:1ma:y2]

ย ว. ย ไม่มี.

หาไม้ออก [ha:1ma:y2?◌ ฟ◌ ◌:3]

ย ว. ย หายาก, ไม่ค่อยปรากฏ เช่นเด็กต้นแล้วให้หนึ่งแน่นาน ๆ แลท่า หาไม้ออก= เด็กชน

ย ย ย หนึ่งหนึ่ง ๆ นาน ๆ คงหายาก.

เหมลย [ml◌ ◌ง:y1]

ย น. ย การบนบานศาลกล่าว; เหมรย ก็ใช้.

ย เหมลยปาก=การบนบานตกลงด้วยวาจา.

ย เหมลยหอ=การบนบานโดยมีหอเครื่องสังเวย แล้วอธิษฐานผูกพันไว้เมื่อสำเร็จตามคำบน

ย ย ย บานนั้นก็แก้หรือตัดห่อนั้นตามพิธีกรรม.

เหมือด [mi:at2]

ย น. ย ๑. ผักกินนม.

ย ย ๒. ผักที่ปรุงรวมอยู่ในแกงเผ็ด; หมวด ก็ใช้.

ย ว. ย แกลม.

/m/ แทนเสียง ม

มราย [mra:y5]

ย น. ย ไม่ชนิดหนึ่ง ใช้เมล็ดใส่กระบอกไม้ไผ่เล่นจะโหละ.

มล่าง [mla:◌ ◌7]

ย ย ย ย ย ย ก. ย ล้างผลาญ เช่น เมียตนจกมล้างชีวันบรรลย์. (จันทโครบ), ขอสอง

ย ย ย กุมารมามล่างหมัน. (รวมเกียรติ).

มลิน [mli:n5]

ย ก. ย ลืมตา เช่น ฝ่ายกโลกิฏิกัมลินตาขึ้นมาเห็น. (รวมเกียรติ).

มอดึง [m◌ ◌ ฟ5thi:◌ ◌6]

ย ย ย ย ย ย น. ย ทอพี. (คำยืมจีนฮกเกี้ยน); น้ำผึ้งแท้ ก็ใช้.

มะ [ma:76]

ย ย ย ย ย ย น. ชื่อที่ไทยมุสลิมเรียกแม่.

มะ [ma:77]

ย ย ย ย ย ย น. ย ชื่อที่ชาวจีนในภูเก็ตเรียกแม่; อะมะ ก็ใช้.

มะหยัง [ma2ya◌ ◌1]

ย ย ย ย ย ย ก. ย ละหมาด.

/n/ แทนเสียง น ณ

นุง [nu◌ ◌6]

ย น. ย นุง.

ย ย นุงตุง ล้า. ยากจน, อนาคตไม่มีผ้าจะนุง.

นุ่ย [nuy7]

ย น. ย ชื่อตัวตลกหนึ่งตะลุงตัวหนึ่ง หน้าคล้ายวัว อุปนิสัยซ้าลาด; หนูนุ่ย ก็ใช้.

ย สรรพ. ใช้เป็นบุรุษที่หนึ่งและสอง.

ย ว. ย เล็ก.

นูด [nu:t6]

ย น. ย ไม้เถาชนิดหนึ่ง เปลือกหอม ใช้ทำยาหรือปรุงเครื่องหอม.

เน็ต [net7]

ย น.ย เม็ด, เมล็ด.

เนียง [ni:a^๑ ๑5]

น. พันธุ์ไม้ยืนต้นชนิดหนึ่ง(Pithecolabium Jirinaga)ในวงศ์ Leguminosae ย คล้ายต้นเงาะผล

ย ย กลมกึ่งแบนเนื้อในใช้จุ่มน้ำพริก มีสองชนิดคือ เนียงนกกับ เนียงดาน.

/n/ แทนเสียง ย

ย ซึ่งออกเป็นเสียงนาสิก

ย ไสว เรื่องพิเศษ (๒๕๒๐ : ๔๔) ได้ศึกษาภาษาตำบลเทพกระษัตรี เมื่อ พ.ศ.๒๕๒๐ พบคำบางคำออกเสียง /n/ เช่นย ยี[ni:y5](ขี้), เย้[ne:5](เอ),เหย้ง[n^๑ :๑ ๑๑ ฟ](แยกเขี้ยว)ย แต่ปัจจุบันไม่มีคนออกเสียงในลักษณะนี้

/๑ ๑/ แทนเสียง ง

งอเฮี้ยง [๑ ๑๑ :2hi:a^๑ ๑2]

ย ย ย ย ย ย น. ย ผงพะโล้.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

งะ [๑ ๑a:~6]

ย ย ย ย ย ย ว. ย อ้า ถ่าง เช่น นิ่งงะขา=นั่งถ่างขา.

จับ [๑ ๑ap7]

ย ย ย ย ย ย น. ย ต้นไม้ยราบ; หนามจับ หญ้าจับ ก็ใช้.

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ๑. กัด หนีบ เช่น หมางจับน้อง, มีดแกะจับมือ.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. ปิด เช่น จับตุ=ปิดประตู; ยับ หับ หีบ ก็ใช้.ย ย

/r/ แทนเสียง ร

รน [r^๑ n5]

ย น. ย เรือน, บ้าน; เร็น ก็ใช้.

รบ [r^๑ p7]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ๑. สูรบ.

ย ย ๒. ทะเลาะ เช่น ฝากแกวแววตา สองร่ายาร้องรบกัน.{หาเหตุ}.

รวด [ru:at6]

ย ย ย ย ย ย น. ย หนองที่เป็นก้อนแข็งอยู่ในเนื้อ เป็นกับแผลเรื้อรัง.

รอก [r^๑ :~6]

ย ย ย ย ย ย น. ย ๑. กระรอก, คำเฉลยปริศนาคำทายที่ว่า อ้ายดำบ้อหวน ขุดบ่อย ปลายไม้, สี่ตีนกินน้ำบ่อ

ย ย ย สูง.

ย ย ๒. กระดิ่งแขวนคอวัวหรือควาย.

ย ย ๓. ลูกรอก.

// แทนเสียง ล

ล้องจู้ [l^๑ :๑ ๑2cu:4]

ย ย ย ย ย ย น. ย ผู้จัดการย หลงจู้; หลอจู้ ก็ใช้. ย (คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ลอบะ [l^๑ :2ba~7]

ย น. ย หัวหมูเครื่องในหมูพะโล้และจิ้มด้วยน้ำจิ้มซึ่งทำเฉพาะ.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ลอยอา [l^๑ :y5~a:4]

ย ย ย ย ย ย น. ย ทนาย(คำยืมอังกฤษ-Lawyer).

ละย [la~22]

ย ย ย ย ย ย น. ย ชี้ฝั่ง.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ละไม [la7may5]

ย ย ย ย ย ย น. ย ผลไม้ชนิดหนึ่ง ผลคล้ายมะไฟเปลือกหนากว่า ก้นผลแหลม.

/w/ แทนเสียง ว

วดวด [w^๑ t7 w^๑ t7]

ย ว. อ่อน, อ่อนปวกเปียก, ยืด เช่น น้ำลายวดวด=น้ำลายยืดเปียก.

วันทุโล้ม [wan5thu:5so:m1]

ย ก. ย กระทำให้แบ่งเป็นฝ่ายด้วยการทำมือเป็นสัญลักษณ์เปรียบเทียบกับกัน

ย ย ย ในการตกลงก่อนการละเล่นของเด็ก. (เทียบอังกฤษ one-two?).

วาแยบ [wa:6y^๑ ๑ ฟp6]

ย ก. ย พุดกระທပကးเทียบ.

/y/ แทนเสียง ย

ยูหนี [yu:6ni:y1]

ย ย ย ย ย ย น. ย กระสอบป่าน; ภูหนี, มูหนี ก็ใช้.

เยาะ [y ๑ :?6]

ย ย ย ย ย ย ก. ย ไชลก.

เยี้ยะ [yia?6]

ย ย ย ย ย ย ก. ย เรียก.

แยะ [y ๑ ๑ ฟ?6]

ย ย ย ย ย ย ก. ย กระแทกลอง เช่น ทางเป็นหลุมเป็นบ่อรอกแยะเจ็บพุงแหละ.

ไย [yay5]

ย ย ย ย ย ย ก. ย ล้อเลียน

.

/ʔy/ แทนเสียง อย

ย ไม่ปรากฏเสียงนี้.

พยัญชนะประสม

/pr/ แทนเสียง พร

ปรอย [pr ๑ :y3]

ย ว.ย ตกแต่เพียงเบา ๆ ไข้กับฝน; ไปรย ก็ใช้.

ปรีบ [prip3]

ย ก.ย ขยิบตา.

ปรีด [pri:t4]ย

ย ว.ย แรง.

/pl/ แทนเสียง ปล

ปละ [pla:ʔ4]

ย น.ย ข้าง, ฝ่าย; ภาระ ก็ใช้.

ปละติน [pla:ʔti:n3]

ย น.ย ปลายตีน, ทิศเหนือ.

ปลาท้าม [pla:3tha:m2]

ย น.ย ปลากะป๋อง.

/phr/ แทนเสียง พร

ผรั่ง [phra ๑ ๑1]

ย น.ย ผรั่ง(คน).

ย สำ.ย ขนาดใหญ่ เช่น เท้าผรั่งกะหมิง=ขนาดใหญ่เท้าชาวยุโรปกระมัง.

ผรา [phra:1]

ย น.ย ส่วนหนึ่งของฝ้าบ้านที่สร้างไว้เก็บของ; ผลา ก็ใช้.

/phl/ แทนเสียง พล

ผลก [phl ๑ k1]

ย ว.ย ๑. พอดี.

ย ย ๒. เสียงดังเช่นนั้น.

ผละ [phla:ʔ1]

ย น.ย แผ่นเนื้อที่ขึ้นเป็นมด ๆ เพราะความสมบูรณ์.

ย ก. ย ละทิ้ง.

ย ว. ย มาก, ยิ่ง.

ผลามผลาม [phla:m1phla:m1]

ย ว.ย ลวก ๆ, ผลีผลาม.

ผลุด [phlut1]

ย ก.ย ๑. หลุด, ลุย.

ย ย ๒. พลุ้ผลอ.

ย สำ. ย ผลุบ ๆ โผล่ ๆ.

ย ย ผลุดผลัด ว. ประเดี้ยวประด้าว.

ผลุด [phlu:t2]

ย ว.ย มาก, ยิง, ทันทีทันใด; ผลุด ก็ใช้.

/br/ แทนเสียงย บร

ย ไม่ปรากฏเสียงนี้.

/bhr/ แทนเสียงย บร ซึ่ง บ เป็นเสียงชนิด

ย ควบกล้ำด้วย ร ไม่ปรากฏเสียงนี้.

/tr/ แทนเสียง ตร

ชีไตรย [khi:2tr◦ ง:y3]

ย ย ย ย ย ย น. ย หญ้าเจ้าชู้; หญ้าเกรย, หญ้าไตรย ก็ใช้.

ตรุด [trut3]

ย ย ย ย ย ย ก. ย ผูกเบ็ดด้วยเงื่อนตะกรุดเบ็ด.

/kr/ แทนเสียง กร

หญ้าเกรย [ya:2kr◦ ง:y]

ย น.ย หญ้าเจ้าชู้; ชีไตรย หญ้าไตรย ก็ใช้.

หยองเกราะ [y◦ :◦ ๑2kr◦ :?3]

ย น. ย ชื่อตัวตลกของหลังตะลุง ทุ่มไปไม่.ย

/kl/ แทนเสียง กล

เกลือกเคย [kli:a3kh◦ ง:y5]

ย ย ย ย ย ย น. ย น้ำปลาหวานใส่กะปิ.

/kw/ แทนเสียง กว

กว้าน [kwa:n4]

ย ย ย ย ย ย ก. ย คว้าน.

ย ย ย ย ย ย น. ย บ้านที่ไม่มีใต้ถุน.

กว่า [kwam3]

ย ย ย ย ย ย ว.ย โดนเต็มที่ย อย่างจัง.

เกว [kwe:4]

ย ย ย ย ย ย ก. ย เหวี่ยงย เลื่อนของหนักโดยใช้วิธีเหวี่ยง.

ย ย ย ย ย ย ว. ย เหยย เหยย ไปข้าง.

/khr/ แทนเสียง คร

ไขขรวน [khay1khru:an1]

ย ย ย ย ย ย น. ย ไขเสฉวน.

คราก [khra:~6]

ย ย ย ย ย ย ก. ย แยกออก ห่างออก.

ครุนเครง [khrun5khre:◦ ฟ◦ ๑5]

ย ย ย ย ย ย ก. ย ครั่นเครง เช่น ข้าวของเงินทองใช้ จะหาได้มาครุนเครง.{สัจจา}.

ครีบ [khip7]

ย ย ย ย ย ย ว. ย ๑. พอเหมาะพอดี.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. เสียงดังเช่นนั้น.

/khl/ แทนเสียง คล

เคลียว [khli:aw5]

ย ย ย ย ย ย ก. ย บิดพันเป็นเกลียว เช่น เคลียวผ้าเช็ดหน้า.

เคลือม [khli:am6]

ย ย ย ย ย ย ว. ย ๑. เป็นมันเลื่อม.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. เชื้อยชา เชื้องซึม เช่น นังเคลือม.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๓. จวนจะเสียสติ.

แคลน [khlɔːn7]

ย ก.ย พันแล้วบิด เช่น จับพระยานาคไป แคลนเข้ากับยอดเขา.(รวมเกียรติ).

แคละ [khɔː?6]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย กระเดียวด.

ย ย ย ย ย ย ย ย แคละเดียว ก. อุ่มดันข้างโดยให้ขาทั้งสองโอบสะเอวไว้; กอดแคละ อุ่มเดียว เดียด ก็ใช้.

ขลิก [khlɪk1]

ย ย ย ย ย ย ย น. ย ๑. อวัยวะเพศผู้.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. สิ่งของที่แกะสลักเป็นรูปอวัยวะ

ย ย ย เพศผู้ใช้เป็นเครื่องราง; ไ้อ์ขลิก หลัดขลิก, ชิก, ไ้อ์ชิก, หลัดชิก ก็ใช้.

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย เห็นเด่นชัด เช่น ตั้งขลิก=วางโหนด.

/khw/ แทนเสียง คว

ย ไสว เรืองวิเศษ (๒๕๒๐ : ๔๑-๔๒) ได้ศึกษาภาษาตำบลเทพกระษัตรี เมื่อ พ.ศ.๒๕๒๐ พบคำบางคำออกเสียง /f/ สับกับ [khw] ย คำ ฟ ในภาษากลาง

ชาวภูเก็ตปัจจุบันออกเป็น คว[khw] เช่น

กาฝาก [ka:3khwə?1] [ka:3fa?1]

ย ย ย ย ย ย ย น.ย ๑. กาฝาก.

ย ย ๒. คำเฉลยปริศนาคำทายที่ว่า กา ก่าร้ายแค่ไม่มีรัง.

ย ย ๓. นกขนาดเล็กชนิดหนึ่ง ชอบกินกาฝาก.

แกลัดฟ้า [klɔː t3khwə:7] [klɔː t3fa:7]

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย ลักษณะของผมที่ตัดไม่เรียบ.

หยาวชี้ควาย [ya:w6khi:2khwə:y5]

ย น. ย นกกระเด้าลม.

แคร็ก [khwɔː k7]

ย ย ย ย ย ย ย ก.ย ควัก เช่น แคร็กดิน แคร็กชี้หมูก.

แครวิด [khwɔː t7] [fɔː t7]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ๑. คด ไม่ตรง เอียงไปข้างหนึ่ง เช่น ไ้แครวิด=องคชาติเอียง.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. ผลิใบ เช่นไม้แครวิดยอดแล้ว.

/mr/ แทนเสียง มร

ตำมรวด [tam3mru:at6]

ย ย ย ย ย ย ย น. ย ตำรวจ.

หมรวน [mru:an1]

ย ก. ย แทง.

หมรวน [mra:n1]

ย ว. ย เนียงหรือสะตอระยะที่กำลังเป็นแตกหน่ออ่อน.ย

หมรุษ [mrɯy1]

ย น. ย ไ้ยืนต้นพันธุ์หนึ่ง มีสองชนิด ชนิดที่มียอดขมเจือหอมใช้เป็นผักจิ้มน้ำพริก

ย ย ย ไ้เรียกหมรุษหอม ชนิดที่มีรสขมเรียก หมรุษขม; หมุย ก็ใช้.

ย ก. ย อักเสป.

ย ว. ย กรุ่น ๆ.

/ml/ แทนเสียง มล

กำไหมล [kam3mlay1]

ย ย ย ย ย ย ย น.ย กำไล เช่น ทองคำกำไหมล เจ้ายังได้ไว้.(ปลาหมูทอง); กำไหมร ก็ใช้.

ตำมลึง [tam3mliː ๑5]

ย ย ย ย ย ย ย น. ย ตำลึง เช่น ตัวหมันไ้รจกั้บประรา ไ้ไ้โดยขตาตำลึงทอง.(สัจจา).

พญูชนะสะกด

/-๑ จ/ แทนเสียง -ง

กิดเล้งเดี่ยว [kit2le:๑ ๑2ti:aw6]

ย ย ย ย ย ย ย น. ย ไ้ศกริมเป็นแท่ง; กิดเล้ง, แก็ดเล้งเดี่ยว, กิดเล้ง, กิดเล้งเดี่ยว.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

/-n/ แทนเสียง -น

บ้านซ่าน [ba:n7sa:n2]

ຍ ນ.ຍ ກະລະມັງ; ມິນປຸ້ນ, ພູນ ກື້ໄໝ້.

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย ไม่คอยเต็มเต็ง, คุมดีคุมราย, ทะลึ่ง.

ย ย สิทธิ์เล่นต่อไป.

ย ก. ย เก็บคาง.

ย ย ๒. ละลายน้ำตาลแดงใสหมอดินใหม่ ตั้งไฟเคี่ยวจนใหม่ เป็นการเคลือบภายในหมอก่อนการใช้งาน.

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ขว้าง ปา ทิ้ง; ลิว กี่ไซ.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. ถนัด คลอง เช่น ขั้บชาย=ถนัดชาย.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. สัปดาห์.

ครอกแครก [khr◦ :?6khr◦ :?6]

ย ย ย ย ย ย ก. ย คลื่นไล่.

ย การใช้สัญลักษณ์ในการออกเสียงสระย เพื่อแทนเสียงสระเดี่ยว และสระประสม คือ สระเดี่ยว

/i/ แทนเสียง อี

ขลิ่ง [khli◦ ๑1]

ย ย ย ย ย ย น. ย หวายชนิดหนึ่ง.

/i:/ แทนเสียง อี

ขีพัว [khi:2phra:7]

ย ย ย ย ย ย น. ย ๑. พักเขียว.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. หมูพันธุ์ตัวเล็กชนิดหนึ่ง.

ขีไฟ [khi:1khway5]

ย ย ย ย ย ย น. ย เตา.

ขีมอด [khi:2m◦ :t6]

ย ย ย ย ย ย น. ย ขนมห้างชนิดหนึ่ง มีมะพร้าว ย น้ำตาลทราย, ขนมหทราย.

ขีหนอน [khi:2n◦ :n1]

ย ย ย ย ย ย น. ย ๑. กินนร; กินนรี.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. ชื่อต้นไม้ชนิดหนึ่ง.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๓. ผงคล้ายขี้เถ้า ซึ่งออกมาจากรูที่หนอนกินต้นไม้.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๔. ของเค็มที่ขึ้นราหรือมีคราบของหนอน.

/e/ แทนเสียง เอะ

เกะ [ke:?4]

ย ย ย ย ย ย น. ย ๑. ลั่นชัก.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. หีบมีลั่นชักใช้เก็บเงินในร้านค้า.

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย ไม่เป็นระเบียบ.

ก้อเหว [k◦ :?ew2][k◦ :?ew3]

ย ย ย ย ย ย น. ย ขี่มั้งปิดแผลชนิดหนึ่งแบบจีน, ก้อเอี้ยะ.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ละย [le?1]

ย ย ย ย ย ย น. ย หมวก.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

หูเตว [hu:7tew3]

ย น. ย เบ็ดตกปลา.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

/e:/ แทนเสียง เอ

เผง [phe:◦ ๑2]

ย ว.ย ตรง, พอดี.

เลง [le:◦ ๑2]

ย ย ย ย ย ย น. ย นม.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

เลงถาว [le:◦ ๑2tha:w6]

ย ย ย ย ย ย น. ย หัวนมยาง; เหลงถาว ก็ใช้.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

/◦ :/ แทนเสียง แอะ

แบะ [b◦ :?4]

ย น.ย ข้าวโอ๊ตกระป๋อง.

ย ก.ย ๑. แยกออกจากกัน ฉีก.

ย ย ๒. บาน, แตกอำ.

ย ย ๓. แฉวาบ.

ย ลัก.ย ใช้กับพลูหนึ่งกำมีสี่แบะ.

เล็ดล่อ [l◦ t7 l◦ ◦ ๖6]

ย ย ย ย ย ย น.ย มะม่วง หิมพานต์;ย กาหยี ก็ใช้.

/ə/ :/ แทนเสียง แอ

แทง [thə ə บอ ๖6]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย กระทบ, ปะทะ; ทบ ก็ใช้.

แป้ว [pə ə บว4]

ย ว.ย แหว่ง, เว้า.

แผ้ง [phə ə จ2]

ย ก.ย ส่องไฟ ไขกับไฟฉาย.

ย ว. ย จำ, แร้ง, จัด.

/i/ แทนเสียง อี

ตริก [trik3]

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย ๑. มาก เหลือล้น.

ย ย ๒. ตริกตรอง.

ทิก [thik7]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย กระซาก, ดึง, ทิ้ง; ทก ก็ใช้.

ย ย ทิกดังปิด สำ. ชี้เหนียว.

ย ว. ย เสียงดังเช่นนั้น.

/i:/ แทนเสียง อี

ซึ่ง [si: ə จ2]

ย ย ย ย ย ย ย น. ย น้ำแข็ง. (คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ซึ่งปัว [si: ə จ1pu:a6][si:n2pu:a7]

ย ย ย ย ย ย ย น. ย ลูกคิด. (คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

/ə ɲ/ แทนเสียง เออะ

เร็น [rə ɲn5]

ย ย ย ย ย ย ย น. ย บ้านเรือน; รน ก็ใช้.

ย ย เร็นงาน น. เรือนหอ.

/ə ɲ:/ แทนเสียง เออ

เมลลอ [mlə ɲə บ6]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ทะลึ่ง, เลือก, ทะเล้น, ไม่ได้เรื่องได้ราว, ไม่เข้าท่า; เมร่อ ก็ใช้.

เมลลิน [mlə ɲə บn5]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ลืมตา.

/a/ แทนเสียง อะ

ตำมรับ [tam3mrəp7]

ย ย ย ย ย ย ย น. ย ตำรา เช่น อภิปเทววินตายุ ตำมรับทยาย อัยาหมายคิด. {รามเกียรติ์}.

ตำมรา [tam3mra:5]

ย ย ย ย ย ย ย น. ย ตำรา เช่น ตำมราห้ามไว้ ดังที่กล่าวมา. {จันทโครบ}.

/a:/ แทนเสียง อา

ต้า [ta:4]

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย ชี เกอะ เช่น ไปต้า=ไปเกอะ, นอนต้า=นอนชี.

ตาลอ [ta:3l ə บ6]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย อยากได้, ละโมภ.

ต่าหาน [ta:4ha:n7][ta:7ha:n7]*กลาง.

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย โบกให้รทหยุด. (คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

/u/ แทนเสียง อุ

ตันพุง [dan3phuə จ5]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ท้องขึ้น อืดท้อง.

ดับสุย [dap3suy1]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ตาย.

/u:/ แทนเสียง อุ

ตัวปุ๋ย [tu:a3puy6]

ย ย ย ย ย ย น. ย คนลงพุง พุงพลั้ย คนอ้วน.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ตัวโพ [tu:a3pho:2]

ย ย ย ย ย ย น. ย ตลาดใหญ่.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

/o:/ แทนเสียง โอ

โปะโนรา [po:ʔ4no:5ra:5]

ย น.ย ปลาโนรา.

/ə / แทนเสียง เอาะ

ชก [chə k7]

ย ย ย ย ย ย น. ย ๑. ซอด้ด.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. ปาล์มชนิดหนึ่ง ใบคล้ายมะพร้าว ท้องใบขาววย ผลเท่าหมากย่อม ช่อผลคล้ายเต่าร้าง

ย ย ย ก้านช่อดอกสีดำน้ำตาล ขึ้นตามป่าเขาที่เป็นหินปูน ช่อดอกปาดให้น้ำตาลไหลออก

ย ย ย ใช้เป็นน้ำตาล รกชกใช้ทำเสื้อฝนชาวเหมืองแร่และใช้ทำแปรงถูพื้น; เหน่า ก็ใช้.

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ต่อยมวย, ชก.

ชง [chə ə ๑5]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ๑. งง.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. ตกประหลาด.

/ə :/ แทนเสียง ออ

เกาะ [kə :ʔ4]

ย ย ย ย ย ย น. ย ๑. เกาะ.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. พุ่มไม้หรือเนินสูงในที่ราบ.

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ๑. ยึดเป็นตัวประกัน.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. จับ ย คุม ย ยึด ย ถ้อย เหนียววัง เช่น พญารัตนไตรโลกให้เกาะเอาตัวดูข้า

ย ย ย ลงไปไว้ ณ ปากพระ.(จดหมายเหตุเมืองถลาง).

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๓. การดูต้อนออกจากกร่างกายหรือต้อนมย ออกจากเต้านมโดยวิธีสุญญากาศ.

ฉอก [chə :ʔ2]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ๑. ฉอก.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. กระฉอก.

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย เลิก ว่า เช่น หัวฉอก; ฉอก ก็ใช้.

ฉอดแฉด [chə :t2chə :t2]

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย ข้างพูด (มักใช้กับเด็ก).

ฉอ [chə :7]

ย ย ย ย ย ย น. ย ๑. น้ำส้ม.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ย ย ๒. เครื่องปรุงประเภทน้ำจิ้ม.

ฉอ [chə :2]

ย ย ย ย ย ย น. ย หก(ลำดับที่, จำนวน) เช่น ฉอทาน=๑ทาน,ฉอกษัตริย์= ๑กษัตริย์.

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ๑. ฉอโกง.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. ยกขึ้น ชักขึ้น ชักรอก ใช้ข้อสับแล้วดึง.

ฉ้อง [chə :ə ๑1]

ย ย ย ย ย ย น. ย ๑. แมลงชนิดหนึ่งมีกลิ่นฉุน.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. โพรงในดินสำหรับเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์บางชนิด มีเม่น เป็นต้น.

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ๑. แผลบะ.

ย ย ย ย ย ย ย ย ย ๒. สับสน งง.

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย กลิ่นรุนแรง ฉุน เช่น เหม็นฉ้องเยี่ยว=เหม็นกลิ่นปัสสาวะ.

ฉอจั่ว [chə :7cu:a4]

ย ย ย ย ย ย น. ย กระดาดทราย กระดาดฟาง.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

พอน [phə :n5]

ย น. ย ส่วนหนึ่งของปีกไม้บริเวณโคนลำต้น.

สระประสม

/ia/ แทนเสียง เอียะ

เหลี้ยะ [liaʔ1]

ย น. ย ๑. เครื่องมือดักปลา.

ย ย ๒. กระแด่.

ย ย ๓. เชือกสนตะพาย; เหลี้ยก ก็ใช้.

ย ก. ย ปาดปลายไม้.

/i:a/ แทนเสียง เอีย

เปรียม [pri:am3]

ย ก.ย เปรียม เช่น ท้าวทศรถก็สั่งเสนาให้เปรียมโยธาม้ารถเสร็จ.(รามเกียรติ์).

โปะเปี้ย [poʔ7pi:a1][poʔ3pi:a1]

ย น.ย อาหารจีนชนิดหนึ่งเอาแป้งสาลีทำเป็นแผ่นบาง ๆ ห่อถั่วงอก เต้าหู้ มันแกว ปู มีน้ำจิ้มข้น

ย ย ย รสหวานไว้จิ้มเวลารับประทาน, ป่อเปี้ยะ.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

/ia/ แทนเสียงย เอือะ

เมลือก [mliaʔ6]

ย ย ย ย ย ย น. ย น้ำเมือก.

ย ก. ย ค้อนควัก; เหลือก ก็ใช้.

เมอ [mɔ ๑๐ ๖5]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย ละเมอ.

เม็ง [mɔ ๑๐ ๖๐ ๖7]

ย ย ย ย ย ย ย ก. ย มีนิง.

/i:a/ แทนเสียง เอือ

เหลือก [li:aʔ1]

ย น. ย ตัวเหลือบ; เหลือะ ก็ใช้.

ย ก. ย ๑. เหลือกตา.

ย ย ๒. ค้อน.

เปลียน [pli:an3]

ย ก.ย ๑. สับเปลียน, แลก.

ย ย ๒. เปลียนแปลง.

ย ย ๓. เปลียน.

/ua/ แทนเสียง อัวะ

ปัวะ [pruaʔ4]

ย ว.ย ๑. คล่อง, เร็ว, พุดคล่อง.

ย ย ๒. เสียงดังเช่นนั้น.

ปัวะตาว [puaʔ3ta:w1]

ย น.ย ถึง หรือภาชนะตักน้ำ; เป๊ะตาว ก็ใช้.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ปัวะโป้ย [puaʔ3po:y4]

ย น.ย การถามหมายเลขที่เสียงเข็มนาฬิกาชี้ได้ว่าใช่หรือไม่ใช่ ใดๆ โดยใช้อุปกรณ์ที่ทำจากไม้ ๒

ย ย ย อันมีลักษณะกลมรีเหมือนรูปไต ยกขึ้นประกบกันแล้วอธิษฐานว่าถ้าใช่ก็ให้ขึ้นคว่ำ

ย ย ย อันหงายอัน เสร็จแล้วก็ปล่อยไม้หรือโยนไม้ที่ประกบอยู่ลงกับพื้น.(คำยืมจีน

ย ย ย ฮกเกี้ยน).

/u:a/ แทนเสียง อัว

ตัวหา [tu:a2ha:7]

ย ย ย ย ย ย น. ย ลูกหลานและญาติพี่น้องไว้ทุกข์ให้กับผู้ตาย.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ตัว,ตัว [du:a3],[du:a7]

ย ย ย ย ย ย น. ย ครั้งที่ ๓ในแต่ละท่าของการเล่นอาห่วย.

ซึ้งอวน [si:๐ ฟ๐ ๖2?u:an6]

ย ย ย ย ย ย น. ย น้ำแข็งใสปั้นเป็นก้อนกลม ๆ แล้วราดด้วยน้ำเชื่อม.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

หน่วยเสียงวรรณยุกต์

/1/ แทนเสียงสูง-ขึ้น-ตก[453] และสูง-ขึ้น[45] และกำหนดให้แทนเสียงตรี

ผง [pho ๑ จ1]

ย น.ย ๑. สิ่งละเอียด, ละออง.

ย ย ๒. ยาเส้น.

ย ว. ย ปั่น, แผลก

ย ลำ. ย ยับเยิน, เสียหาย, ชำรุด ไม่เป็นระเบียบย เช่น โรงพิธีก็ผงพังท่ามลายไปด้วยฤทธิ์

ย ย ย (รวมเกียรติ); ผงผาย ก็ใช้.

/2/ แทนเสียงสูงระดับ(ตกตอนท้าย) [44] และกำหนดให้แทนเสียงโท

ชาย [cha:y2]

ย ย ย ย ย ย ก. ย บอกใบ้ เช่น ช่ายเบอร์ คือ บอกใบ้หอย.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ถอ [tho ๑ บ2]

ย ย ย ย ย ย ก. ย ประชันเสียงกัน ประสานเสียงกันย เช่น เข้า ๆ ไก่มันขันถอกันเพื่อน.

/3/ แทนเสียงกลาง-ขึ้น-ตก[343] และ กลาง-ขึ้น[34]

บุก [buk3]

ย น.ย ๑. พิษจำพวกบอน ขึ้นอยู่ตามป่าอย่างเป็นพิษมีหลายชนิด เช่น บุกคัน,บุกเกลี้ยง,

ย ย ย บุกคางคก, บุกงูเหลือม.

ย ย ๒. นกชนิดหนึ่ง ตัวเท่านกหัวขวาน.

ย ย ๓. งูกะปะชนิดหนึ่ง; ปากบุก ก็ใช้.

ย ลำ. ย เรียกคนปากคัน ว่า โ ปากบุกโ .

บุบ [bup3]

ย ว.ย ยบ.

/4/ แทนเสียงกลาง-ระดับ[33]

บุ้ง [bu๑ จ4]

ย น.ย เครื่องมือไว้ใช้ขัดถูตกแต่ง ทำด้วยย หนังปลากะเบนหรือเหล็ก.

บูด [bu:t4]

ย ก.ย รสเสีย, บูดเน่า.

ย ว. ย บั้งตึง.

บั้ง [pi๑ จ4]

ย น.ย จะบั้ง.

ย ก. ย บั้ง.

ป็นตั้ง [pin4ta๑ จ4]

ย น.ย เครื่องประดับของสตรีใช้แขวนกับสร้อยคอ มีลักษณะคล้ายจี๊เป็นรูปดาว อาจมี

ย ย ย เหยี่ยว(กิมตุ๋น)อยู่กลางจี๊.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

/5/ แทนเสียงต่ำ-ขึ้น-ตก[232]

โน [no:5]

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย นูน, ปูดโปน.

โนรา [no:5ra:5]

ย ย ย ย ย ย ย น. ย การละเล่นพื้นเมืองภาคใต้ชนิดหนึ่ง มีการรำและขับร้องเป็นบทกลอน.

ไนไฟ [nay5khway5]

ย ย ย ย ย ย ย น. ย ครั้ว; ชีไฟ ก็ใช้.

/6/ แทนเสียงต่ำ-ขึ้น[24]ย และกำหนดให้แทนเสียงจัตวา

พะ [pha:~6]

ย ก. ย ๑. ท่วม, น้ำท่วมว่า โ น้ำพะโ .

ย ย ๒. ปะทะ, ชน.

ย ย ๓. พบ.

ย ลำ. พึ่งพึ่งคนอื่น.

/7/ แทนเสียง ต่ำ-ตก[21] และกำหนดให้แทนเสียงเอก

ซ้าย [cha:y7]

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย บ่าย เช่น หวันซ้าย=ตะวันบ่าย,

ย ย ย ครั้นเวลาตะวันซ้าย ก็ออกหัดแสงศร.{รามเกียรติ์}.

ดาวหู [ta:w7hu:7]

ย ย ย ย ย ย น. ย เต้าหูขาว.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ดาวสี่ [ta:w7si:7]

ย ย ย ย ย ย น. ย ถั่วดำดองใช้ปรุงอาหาร.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

ปิ่นตัว [pin7tu:a7]

ย ว.ย ซี่เกียจ เกียจคร้าน.(คำยืมจีนฮกเกี้ยน).

มัด [mat7]

ย ย ย ย ย ย ย ลัก. ย จำนวนใบจากจำนวน ๒๕ พง.

ย ก. ย มัด, จับกุม.

ยุบยุบ [yup7yup7]

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย ยั่วเย้า, มากมาย.

โยเย [yo:7ye:7]

ย ย ย ย ย ย ย ว. ย ๑. เฉื่อย, โย.

ย ย ๒. โอ้อ้อ.

ย

หมายเหตุ

สัญลักษณ์หลายเสียงใน [ย] ไม่ปรากฏตามที่พิมพ์ โปรดใช้อ้างอิงด้วยความระมัดระวัง